

Împărăția, legămintele și canonul Vechiului Testament

Îndrumar de studiu

LECTIA A
TREIA

LEGĂMINTELE DIVINE

THIRD MILLENNIUM
MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

CUPRINS

Schemă	2
Notițe	3
Întrebări recapitulative	28
Întrebări aplicative	33

Cum se folosește această lecție și acest îndrumar de studiu

- **Înainte de urmărirea lecției filmate**
  - **Pregătire** — Terminați toate lecturile recomandate.
  - **Programați-vă pauze** — Analizați schema și codurile de timp pentru a stabili unde să începeți și unde să terminați o anumită porțiune a lecției. Lecțiile IIIM au foarte multe informații, așa că s-ar putea să doriți să vă programați niște pauze. Acestea ar trebui programate la titlurile importante din schemă.

- **Când urmăriți lecția filmată**
  - **Notițe** — Folosiți secțiunea Notițe pentru a urmări lecția și a lua notițe suplimentare. Mare parte a ideilor principale sunt deja rezumate în notițe, dar asigurați-vă că adăugați la ele propriile notițe. Ar trebui să adăugați și informații detaliate care să vă ajute să vă amintiți, să descrieți și să susțineți ideile principale.
  - **Opriti/rulați din nou porțiuni din lecție** — S-ar putea să vă fie de folos să opriti sau să rulați din nou filmul în anumite puncte pentru a lua notițe suplimentare, a recapitula concepte dificile sau a discuta puncte de interes.

- **După urmărirea lecției filmate**
  - **Întrebări recapitulative** — Răspundeți la întrebările recapitulative în spațiul corespunzător. La întrebările recapitulative ar trebui să se răspundă individual, nu în grup.
  - **Întrebări aplicative** — Întrebările aplicative sunt indicate pentru teme scrise sau ca subiecte pentru discuții în grup. Pentru teme scrise, se recomandă ca răspunsurile să nu depășească o pagină

Schema lecției

- I. Introducere (00:28)
- II. Împărăția și legămintele (2:42)
  - A. Descoperiri arheologice (3:59)
  - B. Lămuriri biblice (9:36)
- III. Istoria legămintelor (17:05)
  - A. Legămintele universale (19:15)
    - 1. Adam (20:25)
    - 2. Noe (24:09)
  - B. Legămintele naționale (27:06)
    - 1. Avraam (27:58)
    - 2. Moise (30:14)
    - 3. David (32:52)
  - C. Noul legământ (35:00)
- IV. Dinamica legămintelor (39:17)
  - A. Legămintele universale (42:17)
    - 1. Adam (42:57)
    - 2. Noe (44:49)
  - B. Legămintele naționale (47:44)
    - 1. Avraam (48:32)
    - 2. Moise (51:57)
    - 3. David (54:04)
  - C. Noul legământ (55:55)
- V. Oamenii legămintelor (1:2:01)
  - A. Împărțirea omenirii (1:2:48)
    - 1. Părtași la legămintele (1:4:15)
    - 2. Incluși și excluși (1:9:08)
  - B. Aplicarea dinamicii legământului (1:12:41)
    - 1. Necredincioșii excluși (1:14:15)
    - 2. Necredincioșii incluși (1:17:11)
    - 3. Credincioșii incluși (01:21:57)
- VI. Rezumat (01:28:52)

Notițe

I. Introducere

II. Împărăția și legămintele

Termenul tradus de obicei prin legământ (evreiescul berit) apare de 287 de ori în Vechiul Testament.

A. Descoperiri arheologice

Descoperirile efectuate în teritoriile din jurul Israelului antic ne oferă multe informații despre legămintele biblice.

Una dintre cele mai importante descoperiri este aceea a unui grup de manuscrise cunoscute drept tratatele de suzeranitate și vasalitate.

Tratatele de suzeranitate și vasalitate erau încheiate de regi în vederea conducerii împărățiilor lor.

- *Bunăvoința regală:* Tratatele începeau cu menționarea bunăvoinței regale, a bunătății pe care împăratul o arată vasalilor lui.

- *Loialitatea vasalului:* Tratatele de suzeranitate și vasalitate se focalizează asupra responsabilității vasalului de a fi loial suzeranului lui, enumerând lucrurile în care se cere această ascultare

- *Consecințe:* Tratatele de suzeranitate și vasalitate atrag atenția asupra consecințelor loialității sau lipsei acesteia din partea vasalilor

Aceste trei caracteristici principale ale tratatelor de suzeranitate și vasalitate ne ajută să înțelegem mai bine natura legămintelor Vechiului Testament.

B. Lămuriri biblice

Una dintre formele concrete de legământ din Vechiul Testament este legământul divin, încheiat de Dumnezeu între Sine și oameni. Acestea sunt legăminte pe care Dumnezeu le-a încheiat cu oamenii.

Când privim la legământul lui Dumnezeu cu Moise, vedem că este structurat astfel încât să semene cu tratatele de suzeranitate din Orientul Apropiat antic.

- *Bunăvoința divină:* Dumnezeu amintește lui Israel de bunăvoința divină pe care a arătat-o prin faptul că i-a eliberat din robia Egiptului.

- *Loialitatea omului:* Dumnezeu cere slujitorilor Lui să fie loiali, iar legea lui Moise menționează multe dintre lucrurile în care Israel trebuie să-și demonstreze loialitatea.

- *Consecințe:* Legământul încheiat cu Moise impune consecințe ale loialității sau lipsei acesteia în poporul lui Dumnezeu.

Legămintele divine ale Vechiului Testament sunt înțelegeri regale. Legămintele erau mijloacele prin care Dumnezeu Își conduce împărăția.

III. Istoria legămintelor

În toate perioadele sau etapele împărăției, Dumnezeu încheie legăminte care abordează chestiuni particulare cu care se confruntă poporul.

A. Legămintele universale

Adam și Noe reprezintă toți oamenii din orice seminție sau națiune. Experiența lor a influențat viața fiecărei ființe umane care a trăit după ei.

1. Adam

Legământul cu Adam apare în relatarea despre creație, din Geneza 1-3.

Trei dovezi sugerează cu putere că Dumnezeu a încheiat un legământ cu Adam ca reprezentant al rasei umane.

- Elementele de bază ale legământului sunt prezentate în Geneza 1-3.
- Osea 6:7 compară păcatul lui Isarel cu cel al lui Adam, din grădina Eden, și spune că amândouă reprezintă o încălcare a legământului.
- Legământul cu Noe este prezentat ca o confirmare a unui legământ încheiat anterior, cel al lui Dumnezeu cu Adam.

Dumnezeu intră într-o relație solemnă cu Adam, ca reprezentant al întregii rase umane; un legământ fundamental.

Legământul cu Adam prezintă parametrii relației eterne a omului cu Dumnezeu. Pune bazele rolului nostru în împărăția Lui.

2. Noe

Legământul cu Noe:

- s-a încheiat în perioada istoriei primare a împărăției lui Dumnezeu
- are de-a face cu unele dintre problemele fundamentale ale omului

Este menționat în Geneza 6 și 9.

Legământul cu Noe este încheiat pentru a asigura stabilitatea și ordinea creației; este, pe bună dreptate, numit un legământ al stabilității.

În legământul cu Noe Dumnezeu promite că natura va rămâne netulburată, pentru ca rasa umană să poată să-și împlinească destinul în această lume căzută.

Legămintele naționale

Trecând de la istoria primară la perioada în care împărăția se concentrează în mod special asupra poporului Israel, Dumnezeu încheie trei legăminte naționale.

1. Avraam

Găsim referințe specifice la legământul cu Avraam în Geneza capitolele 15 și 17.

Legământul avraamic pune deoparte pe Israel ca instrument special în mâna lui Dumnezeu, pentru a aduce împărăția cerurilor pe pământ. Acest legământ poate fi privit ca unul al făgăduinței sau promisiunii.

2. Moise

Moise face apel frecvent la legământul avraamic ca temei pentru propria lui lucrare în împărăție.

Legământul mozaic este construit pe temeiul legământului avraamic și este în armonie cu acesta.

Legământul mozaic este prezentat în Exodul 19-24. Putem să ne referim la acest legământ numindu-l legământul legii.

Când poporul Israel este de acord să intre în acest legământ, angajamentul lor este exprimat sub forma legii lui Dumnezeu.

3. David

Legământul cu David este zidit pe cele două legăminte anterioare încheiate cu Israel.

- 2 Cronici 6:16
- Psalmul 89

Legământul davidic îi promite lui David și urmașilor lui că vor fi, pentru totdeauna, dinastia conducătoare în Israel. Putem numi legământul cu David ca fiind legământul regalității.

C. Noul Legământ

Vechiul Testament vorbește despre un noul legământ, care va aduce etapa finală a împărăției lui Dumnezeu

- Ieremia 31
- Ezechiel 37

Prin acest nou legământ încheiat în Hristos, Dumnezeu aduce etapa finală a împărăției Lui, pe care o numim Noul Testament. Acest legământ este unul al împlinirii.

Acest legământ al împlinirii are rolul de a conduce poporul lui Dumnezeu eliberat din robie și care lucrează la răspândirea împărăției Lui pe întregul pământ.

Este esențial să avem în vedere cele trei etape ale împărăției din Noul Testament, pentru a înțelege felul în care a încheiat Dumnezeu acest nou legământ.

Noul Legământ împlinește toate promisiunile legămintelor anterioare, încheiate cu Adam, Noe, Avram, Moise și David.

IV. Dinamica legămintelor

Următoarele exemple nu reprezintă descrieri exhaustive ale vieții de legământ, ci doar elemente vrednice de scos în evidență:

- Legământul cu Adam - tipare fundamentale
- Legământul lui Noe - stabilitatea naturii.
- Legământul lui Avraam - făgăduințele lui Dumnezeu.
- Legământul lui Moise - legea lui Dumnezeu.
- Legământul lui David - dinastia davidică
- Noul Legământ - împlinirea

Dinamica trăirii în legământ cu Dumnezeu presupune totdeauna:

- bunăvoința lui Dumnezeu
- necesitatea loialității umane
- consecințele loialității sau lipsei acesteia

A. Legămintele universale

1. Adam

Bunăvoința divină: Dumnezeu a arătat multă bunăvoință față de primii oameni, chiar înainte ca aceștia să păcătuiască.

Loialitatea omului: Dumnezeu a testat loialitatea lor prin pomul cunoștinței binelui și răului.

Consecințe: Dumnezeu le-a spus lui Adam și Evei că vor suferi consecințele blestemului neascultării, dacă vor mânca din fructul oprit.

Ce a fost valabil pentru Adam și Eva este valabil și pentru toți urmașii lor.

2. Noe

Bunăvoința divină: Dumnezeu decide să-l salveze pe Noe și familia lui

Loialitatea omului: Dumnezeu îi poruncește lui Noe să facă o arcă și să adune animalele

Consecințe: Noe a fost credincios lui Dumnezeu. Dumnezeu s-a bucurat de jertfa adusă de Noe după potop și l-a binecuvântat cu o lume stabilă.

Legămintele naționale

1. Avraam

Legământul cu Avraam subliniază promisiunile de a avea urmași și o patrie pentru poporul Israel, dar toate cele trei dinamici erau în vigoare în acea vremea.

Bunăvoința divină: Dumnezeu îi arată îndurare lui Avraam, iertându-i păcatul, socotindu-l neprihănit și protejându-l de necazuri.

Loialitatea omului: Dumnezeu îi cere lui Avraam:

- să-și lase țara natală și familia și să meargă într-o țară pe care n-o văzuse niciodată
- să umble înaintea Lui și să fie fără vină

Consecințe:

- înmulțirea urmașilor lui Avraam va fi o consecință a loialității
- oricine nu era circumcis dintre bărbații lui Israel avea să sufere blestemul de a fi înlăturat din popor

2. Moise

Legământul cu Moise scoate în evidență legea lui Dumnezeu, deoarece s-a încheiat atunci când Dumnezeu forma poporul Israel din cele 12 seminții.

Bunăvoința divină: se vede din Cele Zece Porunci, ca prolog al Legii.

Loialitatea omului: prima poruncă - harul divin reclamă credințioșia omului

Consecințe: Cele Zece Porunci vorbesc despre consecințele loialității sau ale lipsei ei în Exodul 20:4-6.

3. David

Bunăvoința divină: Dumnezeu îl alege pe David și face din el și urmașii lui dinastia permanentă pe tronul lui Israel.

Loialitatea omului: David și fiii lui trebuie să țină legea Domnului.

Consecințe: dacă fiii lui David vor părăsi legea Domnului, vor fi sever pedepsiți. Pe de altă parte, peste fiii lui David care vor fi credincioși Domnului se vor revărsa mari binecuvântări.

C. Noul Legământ

Bunăvoința divină: Dumnezeu promite să arate o mare bunătate față de poporul Lui, aflat în exil, la încheierea Noului Legământ.

Loialitatea omului: Dumnezeu nu spune că va renunța la legile Lui și nu scutește pe nimeni de împlinirea lor.

Consecințe: Dumnezeu va aduce mari binecuvântări peste poporul Său, care va împlini obligațiile ce decurg din legământ.

Noul Legământ intră în funcțiune în trei etape, după modelul etapei finale a împărăției lui Dumnezeu în Hristos.

- *Inaugurarea:* Noul testament este inaugurat odată cu terminarea lucrării pământești a lui Isus.
- *Continuarea:* Noul legământ este dependent de continuarea lucrării lui Hristos ca mijlocitor
- *Desăvârșirea:* într-o zi, Hristos va reveni și va aduce împlinirea tuturor promisiunilor legământului.

V. Oamenii legămintelor

A. Împărțirea omenirii

1. Părtași la legămintele

Fiecare legământ din Vechiul Testament a inclus atât credincioși cât și necredincioși.

Legămintele universale cu Adam și Noe includ toți oamenii; credincioși sau necredincioși, toți sunt legați de Dumnezeu prin aceste legămintele.

Legămintele naționale includ și credincioși și necredincioși.

În tot Vechiul Testament, Dumnezeu face deosebire dintre cei ce cred și cei ce nu cred, din poporul Israel.

Promisiunea noului legământ este aceea că, în final, toți cei ce iau parte la el vor fi credincioși adevărați.

Trebuie să nu uităm că împărăția lui Dumnezeu, în noul legământ, are trei faze de dezvoltare.

Până când Hristos va veni, pentru a aduce mântuirea deplină, poporul noului legământ este încă împărțit în două grupuri: credincioși și necredincioși.

Autorii Noului Testament au știut că nu toți cei aflați în noul legământ sunt credincioși cu adevărat.

Până la revenirea lui Hristos, biserica, comunitatea noului legământ, este alcătuită atât din credincioși, cât și din necredincioși.

2. Incluși și excluși

Toate Neamurile sunt incluse în legămintele universale, dar sunt în afara legămintelor naționale, ale lui Israel.

Odată ce Dumnezeu a inițiat legămintele naționale cu Israel, lumea se împarte în trei:

- cei aflați în legămintele lui Israel cu Dumnezeu și care sunt, cu adevărat, credincioși
- cei aflați în legămintele lui Israel cu Dumnezeu și care nu sunt credincioși
- cei aflați în afara legămintelor naționale ale lui Israel

Odată cu venirea lui Hristos, cei aflați în afara legământului sunt atât evrei cât și ne-evrei, care nu au parte de Hristos și de biserica Lui.

B. Aplicarea dinamicilor

Atât israeliții cât și creștinii care citesc Vechiul Testament sunt confrunțați cu o împărțire în trei categorii a rasei umane:

- cei aflați în afara legământului
- necredincioșii aflați în legământ
- credincioșii aflați în legământ

1. Necredincioșii excluși

Necredincioșii sunt parte a legămintelor universale încheiate cu Adam și Noe, deci și viața lor este supusă celor trei elemente componente ale acestora.

- *Bunăvoința divină*: toți necredincioșii experimentează bunătatea și îndurarea lui Dumnezeu, care se manifestă față de toți oamenii. Adesea, această manifestare se numește “harul comun”.
- *Loialitatea omului*: necredincioșii din afara legămintelor naționale și a noului legământ sunt obligați să rămână loiali Creatorului lor.

- *Consecințe*: la revenirea lui Hristos, acești necredincioși nu vor avea nicio binecuvântare de la Dumnezeu, ci vor suferi pedeapsa eternă.

2. Necredincioșii incluși

Necredincioșii incluși în legământele naționale ale lui Israel și în nou legământ experimentează și ei toate cele trei componente:

- *Bunăvoința divină*: Dumnezeu arată o îndurare mai mare față de credincioșii care sunt parte a unui dintre legăminte, decât față de cei din afara legămintelor.

- *Loialitatea omului*: așteptările privitoare la loialitatea lor sunt mai mari, căci au primit o cunoștință mai mare de Dumnezeu decât ceilalți necredincioși.

- *Consecințe*: aceștia experimentează multe binecuvântări temporare, dar la revenirea lui Hristos îi așteaptă pedeapsa eternă.

3. Credincioșii incluși

Aceștia sunt cei răscumpărați în mod minunat, poporul lui Dumnezeu, destinat să aibă viața veșnică alături de Hristos.

- *Bunăvoința divină*: bunăvoința incomensurabilă a lui Dumnezeu, inclusiv iertarea păcatelor și părtășia eternă cu Dumnezeu.

- *Loialitatea omului*:
  - ascultare în loialitate, pornită din recunoștința pentru ceea ce a făcut Dumnezeu pentru noi în Hristos.
  - aceștia urmează învățăturile și țin poruncile Scripturii, pentru a testa și a dovedi credința pe care o au.

- *Consecințe*: atât credincioșii Vechiului cât și ai Noului Testament experimentează consecințele loialității lor sau a absenței acesteia:
  - adevărații credincioșii experimentează și binecuvântările temporare și blestemele temporare din partea lui Dumnezeu
  - când Hristos va reveni în slavă, adevărații credincioși vor experimenta doar binecuvântările veșnice ale lui Dumnezeu

Toate pasajele Vechiului Testament avertizează și încurajează cititorii să-și evalueze statutul în raport cu legământul lui Dumnezeu, lucru pe care trebuie să-l facem și noi astăzi.

Elementele componente ale legământului se aplică oricărui om trăitor pe pământ în zilele noastre.

VI. Sumar

5. Cum contribuie noul legământ la atingerea obiectivelor împărăției lui Dumnezeu?

6. Cum sunt exprimate elementele componente ale legământului în legămintele universale?

Întrebări aplicative

1. În ce fel este influențată relația dvs. cu Dumnezeu de cele trei caracteristici centrale ale legămintelor? În ce fel scot în evidență aceste trei elemente aspectele importante ale relației dvs. cu Dumnezeu?
2. Am văzut în acest studiu că toate legămintele sunt bazate pe harul și îndurarea lui Dumnezeu. De este important să ținem cont de acest element fundamental în evaluarea loialității pe care o datorăm Domnului și a consecințelor aferente?
3. Toate legămintele biblice conțin seturi de binecuvântări sau blesteme. În ce fel vedeți aceste elemente la lucru în lumea modernă? Dar în biserica din care faceți parte? Dar în propria viață?
4. Cum trebuie să influențeze înțelegerea celor trei categorii de oameni modul în care îi priviți pe alți membri ai bisericii? Cum ar trebui să influențeze perspectiva dumneavoastră asupra membralității în biserică? Are vreo influență asupra înțelegerii botezului și Cinei Domnului?
5. Care este lucrul cel mai însemnat pe care l-ați înțeles din acest studiu? De ce?